

POSTANOWIENIE

14 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 14 września 2023 r. w Warszawie,

w sprawie z powództwa P. S.

przeciwko M. S.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

na skutek skargi kasacyjnej P. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 7 lipca 2021 r., V ACa 287/20,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **przyznaje i poleca wypłacić adw. A. K. przez Skarb Państwa – Sąd Apelacyjny w Warszawie kwotę 1 350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych, w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu;**
3. **przyznaje i poleca wypłacić adw. T. M. przez Skarb Państwa – Sąd Apelacyjny w Warszawie kwotę 1 350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych, w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu;**
4. **oddala wniosek adw. S. G. o przyznanie na jej rzecz kosztów pomocy prawnej jaka miała być udzielona powódce z urzędu.**

UZASADNIENIE

Powódka P. S. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 lipca 2021 r., wydanego w sprawie przeciwko M. S. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca powołała się na nieważność postępowania przed Sądem I Instancji, polegającą na pozbawieniu jej możliwości obrony swoich praw poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka notariusza, przed którym zostały poświadczone podpisy pod umową cesji na fakt daty zawarcia tej umowy, pomimo podnoszonego konsekwentnie przez powódkę zarzut pozorności umowy cesji.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że ponieważ skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym od orzeczeń sądu drugiej instancji, to wyłączone jest bezpośrednie badanie w postępowaniu kasacyjnym naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. stosownego zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 k.p.c. lub art. 386 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 992/23).

Skarżąca w ramach tego zarzutu wskazała jedynie na naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c., co sprawia, że Sąd Najwyższy nie ma podstaw do rozpatrzenia tego zarzutu. Natomiast w postępowaniu przed Sądem II instancji Sąd Najwyższy nie dostrzegł spełnienia przesłanek nieważności postępowania, które bierze pod uwagę z urzędu. Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. obejmuje bowiem jedynie sytuacje, w których z powodu naruszenia przepisów postępowania przez sąd, strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji (zob. np. postanowienie SN z 11 sierpnia 2023 r., I CSK 3962/22).

Dalszą część wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka oparła na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie skarżącej Sąd Apelacyjny dokonując błędnej wykładni wymagalności roszczeń bezterminowych, doprowadził do przyjęcia, że powódce nie przysługuje wymagalna wierzytelność w stosunku do pozwanego, nadająca się do potrącenia (art. 498 § 1 k.c. i art. 455 k.c.).

W tym zakresie przedstawiony wywód został sformułowany w oparciu o założenia niewynikające ze stanu faktycznego sprawy ustalonego przez Sąd II instancji. Sąd ustalił bowiem, że dokument, którego dotyczą rozważania powódki zawierał bowiem jedynie oświadczenie o potrąceniu, nie zaś wezwanie do zapłaty wierzytelności bezterminowej.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej przez adw. A. K. i adw. T. M. Sąd Najwyższy rozstrzygnął stosownie do orzecznictwa TK w sprawach SK 78/21 i SK 85/22. Nie uwzględnił zaś wniosku o przyznanie kosztów pomocy prawnej złożonego przez adw. S. G., gdyż dokonane przez nią czynności w sprawie nie mogą być uznane za udzielenie pomocy prawnej, a zatem nie upoważniają pełnomocnika do skutecznego domagania się przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.